

LIBRIS

We know
books

EMILY BRONTË

**LA RĂSCRUCE
DE VÂNTURI**

În românește de
Henriette Yvonne Stahl
Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**BRONTË, EMILY**

La răscruce de vânturi / Emily Brontë; în românește de
Henriette Yvonne Stahl; pref. de Lucian Pricop – București:
Cartex 2000, 2026

ISBN 978-606-091-337-5

I. Stahl, Henriette Yvonne (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.111

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Dragostea este un sentiment pentru care nu există terapii sociale</i> (Lucian Pricop)	7
La răscruce de vânturi	9

CAPITOLUL 1

1801

Adineauri m-am întors din vizita făcută posacului meu proprietar și vecin, singura făptură care ar putea să mă mai tulbure aici! Într-adevăr, am poposit într-un ținut minunat! Desigur că n-aș fi putut alege, din toată Anglia, un loc mai la adăpost de orice frământare omenească. Un desăvârșit rai al mizantropilor; iar domnul Heathcliff și cu mine suntem parcă anume făcuți să ne înfruptăm din acest ținut al dezolării. Strașnic bărbat! Totuși, nu cred că și-a închipuit cum mi s-a încălzit inima de simpatie pentru el când, apropiindu-mă călare, am văzut că ochii lui negri se întunecă bănuitori sub sprâncene și că la auzul glasului meu își vâră, cu o hotărâre acră, degetele și mai adânc în jiletă.

– Domnul Heathcliff? l-am întrebat.

Răspunsul a fost un semn făcut din cap.

– Sunt Lockwood, noul dumneavoastră chiriaș, domnule. Am luat asupra-mi îndrăzneala să vin în vizită la dumneavoastră imediat după sosirea mea aici. Nădăjduiesc că nu v-am plictisit prea mult stăruind să închiriez Thrushcross Grange. Am auzit ieri că ați avea oarecare griji...

– Thrushcross Grange e proprietatea mea, domnule, m-a întrerupt el schimonosindu-și fața, și, dacă mi-ar da mâna, n-aș îngădui nimănui să mă plictisească; intră!

Acest „intră“ a fost șuierat printre dinți, vrând să spună mai curând: „Du-te dracului“ decât altceva; iar scârțâitul porții de care se sprijinea domnul Heathcliff n-a arătat mai multă bunăvoință decât cuvintele lui. Cred că tocmai amănuntele acestea m-au făcut

să-i primesc invitația: mă interesa să cunosc un om care părea și mai posac decât mine.

Când văzu că pieptul calului meu împinge cu hotărâre poarta, întinse mâna și-i scoase lanțul, apoi, posomorât, o porni înaintea mea pe alee. Ajunși în curte, strigă:

– Joseph, ia calul domnului Lockwood și adu vin!

„Desigur, omul acesta constituie întregul personal de serviciu, îmi zisei auzind dubla poruncă. Nu-i de mirare că iarba crește printre lespezi și că, fără îndoială, numai vitele mai tund gardurile vii.“

Joseph era un om vârstnic, ba chiar bătrân, poate chiar foarte bătrân, deși părea voinic și vânjos.

– Domnul să ne apere! mormăi el morocănos, ajutându-mă să descalec.

Și mă privi atât de acru, încât eu, indulgent, am vrut să cred că avea nevoie de ajutorul ceresc pentru a-și mistui cina și exclamația lui plină de evlavie nu avea nicio legătură cu sosirea mea neașteptată.

Wuthering Heights¹ e denumirea reședinței domnului Heathcliff. O poreclă provincială potrivită pentru a evoca vuietul vântului ce se dezlănțuie în jurul casei pe timp de furtună. Pe acele culmi, desigur, aerul e mereu tăios și rece; și nu e greu de ghicit cu ce putere pornește vântul de miazănoapte peste creste, judecând după apriga înclinare a câtorva brazi pitici, sădiți în apropierea casei, și a unor tufe prăpădite, cu crengile întinse într-o singură parte, cerșind parcă pomană de la soare. Din fericire, arhitectul a fost prevăzător și a clădit casa solid. Ferestrele sunt înguste, tăiate adânc în zid, iar colțurile, apărate de pietre mari, ieșite mult în relief.

Înainte de a trece pragul, m-am oprit să admir mulțimea de sculpturi grotești risipite cu precădere pe fațadă și în jurul intrării principale, deasupra căreia, printre nenumărați grifoni care începuseră să se fărâmițeze și amorași lipsiți de pudoare, am descoperit data – 1500 – și numele *Hareton Earnshaw*. Aș fi vrut

¹Provincialism intraductibil, echivalent cu: „La răscruce de vânturi“.

să fac câteva comentarii și să-l rog pe ursuzul meu proprietar să-mi facă un scurt istoric al acestei clădiri; dar atitudinea lui, așa cum stătea în fața ușii, părea să-mi ceară ori să intru imediat în casă, ori să plec definitiv. Iar eu nu doream să-i sporesc nerăbdarea înainte de a fi pătruns în sanctuarul său.

Urcând o singură treaptă, și fără să mai trecem prin vreun gang sau vestibul, ne aflarăm în odaia principală, numită prin partea locului „sală“. De obicei, sala cuprinde și bucătăria și camera de primire, dar eu cred că la Wuthering Heights bucătăria cu toate rosturile ei a fost silită să se retragă în cu totul altă parte. Deslușeam glasuri pâlăvrăgind și zgomot de vase venit de departe; de altfel, în preajma căminului uriaș n-am văzut strălucind pe pereți vase de aramă, strecurătoare de cositor sau vreun alt obiect care să mă fi făcut a crede că acolo se coace, se fierbe sau se prăjește ceva. Însă într-un capăt al încăperii se răsfrângeau minunat atât lumina cât și căldura, în enorme farfurii de cositor, ibrice și oale de argint, așezate rânduri-rânduri pe un imens bufet de stejar, înalt până-n tavan. Acesta nu fusese niciodată vopsit: pentru un ochi cercetător, întreaga lui structură era vizibilă, în afara unei porțiuni ascunse de o stinghie de lemn de care erau atârinate turte de ovăz și nenumărate hălci de carne de vacă, berbec și porc. Deasupra căminului se aflau mai multe puști vechi, prăfuite și o pereche de pistoale de pus la coburi; iar în chip de podoabă, înșirate pe marginea unui raft, trei cutii de metal, pictate în culori tipătoare. Pardoseala era de piatră albă, lustruită, scaunele rustice, cu speteze înalte, vopsite în verde. În umbră se întrezăreau unul sau două scaune masive, negre. În firida de jos a bufetului sta culcată o cățea roșiatică, voinică, din neamul prepelicarilor, înconjurată de o ceată de căței care scânceau; iar prin unghere dormeau alți câini.

Locuința și mobilierul n-ar fi avut nimic deosebit dacă ar fi aparținut unui obișnuit fermier din nord, cu fața dârză, cu picioare puternice, puse în valoare de pantaloni bufanți și jambiere. În orice casă, pe o rază de cinci sau șase mile printre aceste coline, dacă te duci la ora potrivită, după-amiază, poți găsi un asemenea personaj, așezat în fotoliul său, cu cana de bere spumegând pe

masa rotundă din fața lui. Dar domnul Heathcliff oferea un contrast izbitor față de casa și felul lui de viață. Ca înfățișare, părea un țigan cu pielea tucierie, ca îmbrăcăminte și purtare, un gentleman, atâta cât poate părea gentleman un om care trăiește la țară. Fiind bine făcut la trup și având o față plăcută, cu toată înfățișarea lui morocănoasă, nici chiar lipsa de cochetărie nu-i ședea rău. L-ai fi putut bănui că este de o îngâmfare de proastă calitate; dar inima mea binevoitoare îmi spunea că nu poate fi vorba de așa ceva: nu știu ce instinct mă făcea să cred că rezerva lui izvorăște din sila pe care o are pentru orice exteriorizare a sentimentelor, pentru orice manifestare a unei simpatii reciproce, că iubește sau urăște în ascuns, și i s-ar părea o obrăznicie ca cineva să-i arate că-l iubește sau îl urăște. Dar mă cam pripesc: îi dăruiesc cu prea multă generozitate propriile mele însușiri. Motivele care-l fac pe domnul Heathcliff să nu întindă mâna pentru a face cunoștința unui străin, cu care, întâmplător, s-a întâlnit, pot fi cu totul diferite de ale mele. Îmi place să cred că structura mea sufletească e oarecum unică: sârmana mea mamă îmi spunea că n-o să am niciodată un cămin comod și, într-adevăr, chiar în vara trecută m-am dovedit cu desăvârșire nedemn de a-l avea.

În timp ce mă aflu, pentru o lună de zile, pe malul mării, unde mă bucuram de aer curat, întâmplarea a făcut să întâlnesc acolo cea mai fermecătoare făptură: o adevărată zeiță în ochii mei, atâta vreme cât nu m-a băgat în seamă. Niciodată nu mi-am destăinuit iubirea prin viu grai, dar dacă privirile pot vorbi, atunci și cel mai idiot dintre idioți ar fi putut ghici că eram îndrăgostit de ea până peste cap. În cele din urmă m-a înțeles și mi-a răspuns cu cea mai dulce privire ce se poate închipui. Știți ce-am făcut? O mărturisesc cu rușine: glacial, m-am retras în mine ca un melc, și la fiecare privire caldă de-a ei m-am retras mai adânc, mai rece, până când, în cele din urmă, biata făptură nevinovată a început să se întrebe dacă nu cumva și-a pierdut mințile și, năucită de nedumerire, rușinată de presupusa ei eroare, își convinse mama și amândouă plecară din localitate. Această bizară atitudine mi-a creat reputația unui om cu desăvârșire lipsit de suflet, reputație pe care numai eu știu cât de puțin o merit!

M-am așezat la capătul căminului, pe un scaun opus celui spre care pășea gazda mea; și, ca să-mi fac de lucru, am încercat să mângâi căteaua, care, părăsindu-și culcușul și puii, se strecurase ca o lupoaică în spatele meu; avea buza răsfrântă, dinții albi umeziți de bale și sta gata să mă înșface. Mângâierile mele provocară o mârâială îndelungă și răgușită.

– Ai face mai bine să lași căteaua în pace, mârâi și domnul Heathcliff pe același ton, iar pentru a împiedica unele demonstrații mai fioroase din partea ei îi trase un picior. Nu-i învățată cu mângâierile, n-o țin pentru răsfaț. Apoi, făcând vreo câțiva pași mari spre o ușă lăturalnică, strigă din nou: Joseph!

Dar Joseph mormăia ceva neînțeles în fundul pivniței și părea că nu are de gând să vină sus, așa că stăpânul său coborî chiar el, lăsându-mă singur, față-n față cu căteaua aceea amenințătoare și cu o pereche de câini ciobănești, flocoși și fioroși, care, împreună cu ea, îmi urmăreau cu mare băgare de seamă toate mișcările. Nedorind să intru în contact cu colții lor, am stat nemișcat; dar, spre ghinionul meu, crezând că nu vor înțelege insultele tacite, am avut nefericita idee de a mă strâmba și schimonosi în fața celor trei animale, până când una din strâmbături o enervă atât de mult pe „doamna“, încât se înfurie brusc și sări pe genunchii mei. Am azvârlit-o cât colo și m-am refugiat repede de partea cealaltă a mesei. Această mișcare a răsculat întreaga haită: o jumătate de duzină de monștri cu patru labe, de diferite dimensiuni și vârste, ieșiră din vizuinile lor ascunse și veniră spre cămin, punctul principal al încăperii. Simțind cum călcăiele mele, cât și pulpanele jachetei, devin obiectul precis al asaltului lor, m-am apărat de atacul celor mai puternici adversari cu vătraial; totuși, pentru a restabili pacea, am fost silit să strig după ajutorul cuiva din casă.

Domnul Heathcliff și omul lui urcară treptele pivniței cu o indiferență jignitoare. Cred că nu și-au iuțit câtuși de puțin pasul, cu toate că în jurul căminului se stârnise o puternică larmă de lătrături și chelălăieli. Din fericire, cineva din bucătărie veni în grabă. O femeie corpulentă, cu fusta suflecată, brațele goale și obrajii rumeniți de foc se repezi în mijlocul nostru învârtind o țigaie. Cu ajutorul acestei arme și al glasului ei, furtuna se potoli

ca prin farmec, iar când stăpânul intră nu mai rămăsese în arenă decât ea, suflând din greu, ca marea după un vânt năprasnic.

– Ce dracu s-a întâmplat? întrebă el, măsurându-mă într-un mod greu de îndurat după această primire atât de puțin ospitalieră.

– Ce dracu, într-adevăr! mârâii eu. Turma de porci în care-au intrat demonii¹ nu era stăpânită de duhuri mai rele decât jivinele dumneavoastră, domnule. Dacă părăsești un străin în mijlocul unei haite de tigri tot atâta era!

– Nu se leagă de oamenii care nu se ating de nimic, observă el, punând sticla în fața mea și împingând masa la locul ei. Bine fac câinii dacă sunt atenți. Bei un pahar de vin?

– Nu, mulțumesc.

– Nu te-au mușcat, nu-i așa?

– Dacă m-ar fi mușcat, îi învățam eu minte.

Fața lui Heathcliff se destinse într-un zâmbet.

– Haide, haide, zise, ești cam emoționat, domnule Lockwood. Poftim, gustă puțin vin. Oaspeții sunt atât de rari în această casă, încât, trebuie să recunosc, nici eu și nici câinii mei nu prea știm cum să-i primim. În sănătatea dumitale, domnule!

Mă înclinai, făcându-i aceeași urare: îmi dădeam seama că ar fi o prostie să mă îmbufnez din pricina obrăzniciei unei haite de dulăi. Și, în afară de asta, nu voiam să-mi las gazda să se mai distreze pe socoteala mea, căci atitudinea domnului Heathcliff cam înspre acolo tindea. Iar el, gândindu-se desigur că e o prostie să te pui rău cu un chiriaș bun, renunță în oarecare măsură la stilul său laconic și, nemaînghițind pronumele și verbele auxiliare, începu a vorbi despre un subiect care credea că mă interesează – avantajele și dezavantajele reședinței mele actuale. Din tot ce discutarăm, omul mi se păru foarte inteligent, de aceea, înainte de-a pleca, avusei îndrăzneala să-l rog să mă primească și a doua zi. El, firește, nu dorea să repet incursiunea în casa lui. Totuși, mă voi duce. Sunt uimit cât de sociabil mă simt în comparație cu el.

¹ Aluzie la o legendă biblică.

CAPITOLUL 2

În după-amiaza de ieri se lăsase ceață și frig. Mă gândeam că poate ar fi mai cuminte să rămân acasă, în biroul meu, lângă foc, în loc s-o pornesc prin bălării și noroaie spre Wuthering Heights. Așa că, întorcându-mă de la masă (n.b. – iau masa de prânz între ora douăsprezece și unu, căci menajera mea, o matroană respectabilă, care face parte integrantă din casă, nu poate sau nu vrea să înțeleagă cererea mea de a fi servit la ora cinci), urcai scările cu intenția de a-mi petrece după-amiaza lenevind. Când să intru în odaia mea, văzui o tânără servitoare, ingenunchată lângă sobă, înconjurată de perii și găleți cu cărbuni, și care, scoțând un praf infernal, încerca să stingă flăcările sub mormane de cenușă. În fața acestui spectacol m-am retras imediat, mi-am luat pălăria și, după un drum de patru mile, am ajuns la poarta grădinii lui Heathcliff, tocmai la timp pentru a mă adăposti de primii fulgi de zăpadă ai viscolului ce se dezlănțuiseră.

Pe acel vârf de deal pleșuv, pământul era înghețat bocnă, iar aerul, tăios, mă făcea să dărdâi din tot trupul. Nefiind în stare să desfăc lanțul porții, am sărit peste gard și am început să alerg de-a lungul aleii mărginite, de o parte și de alta, de tufe răzlete de coacăze. Zadarnic bătui în ușă până îmi amortiră pumnii și câinii începură să latre.

„Oameni blestemați! zisei în gând, ați merita să fiți pe veci izolați de semenii voștri pentru lipsa de ospitalitate și mojiția voastră. Nici chiar eu n-aș sta cu ușile ferecate în timpul zilei. Dar nu-mi pasă, trebuie să intru!“ Cu hotărâre, pusei mâna pe ivăr și

începui a-l zgâlțâi din răsputeri. Mutra acră a lui Joseph apăru la fereastra rotundă a hambarului.

– Ce cați aici? strigă el. Stăpânu-i jos, la vite. Dă ocol casei și du-te pân' la capătu' grajdului dacă vrei să vorbești cu el.

– Nu-i nimeni în casă să-mi deschidă? răcnii eu drept răspuns.

– Nu-i decât cucoana, și ea nu deschide chiar de-ai face larma asta turbată pân' la miezu' nopții.

– Dar pentru ce? Nu-i poți spune cine sunt? Haide, Joseph!

– Ba nu! Nu mă bag în treaba asta, mărâi capul din fereastră și dispăru.

Zăpada începu să se aștearnă, deasă. Pusei mâna pe clanță pentru a face o nouă încercare, când în curtea din dos apăru un tânăr fără haină, cu o furcă pe umăr. Îmi strigă să-l urmez și, după ce trecurăm printr-o spălătorie și un spațiu pietruit unde se afla o magazie cu cărbuni, o pompă și un porumbar, sosirăm în sfârșit în sala mare, caldă și plăcută, unde fusesem primit în ajun. Încăperea strălucea minunat în lumina unui uriaș foc de cărbuni, turbă și lemne, iar lângă masă, așternută pentru o cină îmbelșugată, am avut plăcerea s-o văd pe „cucoana“, o ființă pe care nu mă așteptam s-o găsesc aici. Mă înclinai și așteptai, crezând că mă va pofti să iau loc. Ea mă privi, rezemându-se de speteaza scaunului, dar rămase nemișcată și mută.

– Urâtă vreme! zisei. Mă tem, doamnă Heathcliff, că ușa din față a suferit consecințele nepăsării servitorilor dumneavoastră: am lovit din răsputeri ca să mă audă.

Ea nu deschise gura. Eu o priveam, ea mă privea: adică își ațintise ochii asupra mea cu o răceală și o indiferență neplăcute și stingheritoare din cale-afară.

– Stai jos, zise tânărul pe un ton răstit. Acuși vine.

Îl ascultai; apoi îmi dresei vocea, o chemai pe ticăloasa Junonă, care la această a doua întrevedere a noastră binevoi să dea din vârful cozii, vrând să arate că mă cunoaște.

– Frumos animal! zisei, încercând din nou să intru în vorbă cu stăpâna casei. Aveți de gând să dați din căței, doamnă?

– Nu sunt ai mei, răspunse politicoasa gazdă cu un ton și mai respingător decât ar fi răspuns chiar Heathcliff.

– A, favoriții dumneavoastră fac parte dintre aceștia? continuai eu, întorcându-mă spre un colț întunecos al încăperii unde pe o pernă mi se păru că văd niște pisici.

– Ciudată alegere de favoriți! remarcă ea cu dispreț.

Spre ghinionul meu, acolo se afla un morman de iepuri morți. Mai tușii o dată ușor și mă trăsei mai aproape de cămin, spunând din nou că vremea e îngrozitoare.

– Nu trebuia să ieși din casă, zise ea, ridicându-se și luând de pe cămin două dintre cutiile de metal pictate.

Așa cum stătuse înainte, lumina nu ajungea până la ea; acum însă i-am putut vedea deslușit trupul și obrazul. Era zveltă și, după câte mi se părea, nu departe de vârsta unei fetișcane. Trupul frumos, iar obrazul – cea mai gingașă și distinsă față pe care am avut vreodată plăcerea s-o privesc. Trăsături fine, foarte frumoase, bucle bălaie, mai degrabă aurii, stăteau despletite pe gâtul ei delicat; iar ochii, dacă ar fi avut o expresie binevoitoare, ar fi fost irezistibili. Dar, spre norocul inimii mele sensibile, singurul sentiment ce se putea citi în ei era disprețul sau un soi de deznădejde, cu totul nefirească pe asemenea chip. Cutiile erau cam sus, cât pe-aci să nu le ajungă; făcui o mișcare s-o ajut, dar ea se întoarse către mine ca un avar căruia cineva ar fi încercat să-i ajute să-și numere galbenii.

– N-am nevoie de ajutorul dumatăle, zise ea scurt. Pot să le iau și singură.

– Vă rog să mă iertați! mă grăbii să-i răspund.

– Ai fost poftit la ceai? întrebă ea legându-și un șorț peste frumoasa-i fustă neagră; apoi măsură o lingură plină de frunze de ceai pe care-o ținu nemișcată deasupra ceainicului.

– Aș fi încântat să beau o ceașcă, îi răspunsei.

– Ai fost invitat? repetă ea.

– Nu, răspunsei, pe jumătate zâmbind. Dumneavoastră sunteți persoana îndreptățită să mă poștiți.

Ea aruncă ceaiul înapoi în cutie, puse lingura și celelalte la loc, apoi se așeză mâniașă pe scaun; fruntea îi era încruntată, iar buza inferioară roșie și bosumflată, ca la un copil care stă să plângă.